

SignWriting

Tomasz Załona

jako innowacja w nauczaniu Polskiego Języka Migowego

W świecie, w którym coraz większego znaczenia nabiera informacja i wiedza usilnie poszukuje się nowatorskich metod efektywnego uczenia się i kształtowania nowych kompetencji. Centrum Zespołów Analityczno-Strategicznych Sp. z o.o. realizując projekt: „PI ZAPISAC CISZĘ” odkryło dla społeczności słyszących i Głuchych SingWriting (SW) jako metodę szybszego i efektywniejszego uczenia się Polskiego Języka Migowego (PJM). *Inspiracją do realizacji projektu były opinie pochodzące ze środowiska osób niesłyszących, które wskazywały na potrzebę szerszego upowszechnienia znajomości języka migowego wśród osób słyszących oraz wsparcia procesu jego uczenia podczas tradycyjnie realizowanych kursów* — mówi Jakub Józefiak koordynator projektu.

W projekcie opracowano system wsparcia nauczania JM poprzez wykorzystanie notacji SingWriting. Innowacja w wymiarze projektowym ma służyć niepełnosprawnej młodzieży w wieku 15–19 lat zamieszkałej na terenie województwa mazowieckiego, konsekwencją czego ma być ich lepsza integracja społeczna i zawodowa. Innowacyjny i badawczo – testujący charakter projektu pozwala na szerokie upowszechnienie jego efektów w społeczności słyszących i niesłyszących, którzy uczą się języka migowego. Kształcenie w zakresie Polskiego Języka Migowego w Polsce jest ciągle wyspowe, co więcej nauka migania podczas tradycyjnie organi-

zowanych kursów obejmuje najczęściej 60 godzin zajęć podczas, których uczący się poznaje ok. 300 znaków. Podstawowym celem projektu było podniesienie efektywności nauczania języka migowego do poziomu 360 znaków podczas 60 godzinnego kursu. Źródłem weryfikacji efektywności wskaźników założonych w projekcie były wyniki testu kompetencyjnego. Projekt przebiegał w kilku etapach, na pierwszym z nich dokonano 8 prezentacji SingWriting, które obejrzało 168 osób w grupach ok. 20 osobowych, składających się z uczniów i nauczycieli w szkołach prowadzących nauczanie specjalne. Uczestnicy spotkań po prezentacji mieli szansę na zgłoszenie uwag ad hoc, a następnie poddali analizie możliwości wykorzystania SW w nauce języka migowego. Drugim elementem oceny i testowania innowacji były badania, jakie miały pomóc w procesie tworzenia wstępnej wersji produktu (programu nauczania JM z elementami SW). Do badania wykorzystano 2 metody: ankietową i zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI). Ankieta była zrealizowana w grupie 83 uczniów niesłyszących i ich nauczycieli. Badanie fokusowe objęło grupę 40 osób — 34 uczniów i 6 nauczycieli — podczas 4 spotkań (po 10 respondentów na każdym). Pogłębione wywiady grupowe były wzbogacone różnorodnymi metodami i technikami, np. burzą mózgow, mającymi na celu zwiększenie wydajności metody (succes rate). Najważniejszym etapem

testowania produktu było pilotażowe wdrożenie i testowanie, które odbyło się realizowane było w 4 grupach liczących po 13 osób, w tym średnio 5 uczennic, 5 uczniów i 3 nauczycieli. Zajęcia odbywały się na terenie szkół specjalnych, co odpowiada warunkom, w jakich w przyszłości mają być prowadzone tego typu zajęcia. Zajęcia były prowadzone przez moderatora, a zarazem eksperta JM.

Badania przeprowadzone w trakcie realizacji projektu wykazały, że SingWriting wykorzystany w procesie nauczania Polskiego Języka Migowego pozytywnie wpływa na jego efektywność, pozwalając na zapamiętanie większej liczby znaków migowych. Wszyscy uczestnicy warsztatów wskazywali na jego dużą przydatność w nauce języka migowego. Zwracali również uwagę, że ułatwia on zapamiętywanie treści oraz usprawnia powtarzanie zrealizowanego materiału. Podczas pierwszych zajęć w fazie testowania projektu w badanych grupach uczestnicy byli pełni obaw, co wyrażali w następujących opiniach:

– „to jest trudne”; „skomplikowane”; „co to jest?”.

Jednak w miarę realizacji zajęć zostały one zastępowane pozytywnymi głosami tj.:

– „świetna zabawa”, „dużo śmiechu”, „bardzo mi się to podoba”, „bardzo pomocne narzędzie”, „dzięki temu mogę wszystko zapisać”.

Wartość SingWritingu docenili także nauczyciele wskazując, że: SW moż-

na wykorzystać jako metodę notacji różnorodnych treści w procesie dydaktycznym. Wskazywali także, że SW umożliwia szybką naukę języków obcych (w tym języka polskiego, który dla osób niesłyszących jest językiem obcym), gdyż daje możliwość przygotowania materiałów pomocniczych, słowniczków, dokonywania porównań, studiowania gramatyki obcego języka, literatury, a wszystko w naturalnym języku migowym, bez pośrednictwa innego obcego języka. Według specjalistów pismo migowe pozwala także na kształtowanie kompetencji transferowych tj.: usprawnianie nauki czytania i pisanie (rów-

niez języków fonicznych), ćwiczenie koncentracji czy spostrzegawczości. Przedstawiony sposób wykorzystania Pisma Migowego w edukacji osób głuchych oprócz wspomagania samej nauki języka migowego, w pełni realizuje cały zakres zadań rewalidacji/rehabilitacji osób niesłyszących tj.:

- kompensacja, czyli przerzucenie funkcji słuchu na sprawnie działające zmysły,
- korektura co jest usprawnianiem narządów percepcyjnych,
- dynamizowanie, czyli mobilizowanie do działania, nauki, szybszego przyswajania wiedzy ponieważ warsztaty nie mają typowego mo-

delu zajęć klasowo-lekcyjnych, ale uczestnicy współtworzą warsztaty, biorą w nich czynny udział — mówi ... opiekun merytoryczny projektu.

Opracowany w ramach projektu kompleksowy system wsparcia nauczania JM obejmuje: podręcznik, prezentacje audiowizualne, zeszyt ćwiczeń, opis materiałów dydaktycznych, cele zajęć, treści nauczania, metody i formy pracy, opisy środków dydaktycznych, pomoce naukowe (rękawiczki SW czarno-białe), a także charakterystykę przebiegu zrealizowanych zajęć, przez co jest cennym i kompletnym produktem gotowym do implementacji.

Specjalistyczny Ośrodek Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu PZG w Częstochowie

Halina Kierach

Specjalistyczne Ośrodki Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu działające w ramach Oddziału Śląskiego PZG w Katowicach dążą do kompleksowej: medycznej, psychologicznej i pedagogicznej rehabilitacji dzieci i młodzieży z wadą słuchu. Mowa jest naturalnym sposobem kontaktu z innymi ludźmi. Opanowanie jej jest niezbędne do poprawnego rozwoju dzieci z zaburzeniami słuchu.

Indywidualne podejście do każdego dziecka wzmacnia jego zdolności, eliminuje ograniczenia fizyczne, wpływa na motorykę i czynności sensoryczne. Wskutek takich działań dzieci mogą osiągnąć odpowiednie postępy, rozwijać swoje talenty, a przez to prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.

W Specjalistycznym Ośrodku Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu w Częstochowie kierowanym od 20 lat przez panią Renatę Antoniuk zatrudnieni są specjaliści, którzy prowadzą zajęcia z dziećmi w wieku przedszkolnym aż do mo-

mentu ukończenia edukacji na różnych poziomach kształcenia. W ramach rehabilitacji dzieci, ich rodzice mogą konsultować się z psychologiem, logopedą i pedagogiem oraz lekarzem otolaryngologiem-audiologiem jak również protetykiem słuchu. Dla rodziców jest to ważne,

ponieważ uświadamiają sobie, że głuchota jest widoczną wadą dla innych, ale jej skutki mogą być zminimalizowane.

Podstawowe działania, które podejmuje specjaliści w stosunku do podopiecznych oraz ich rodziców

i opiekunów to: wczesna interwencja terapeutyczna, prowadzenie terapii z wykorzystaniem nowoczesnych metod i pomocy dydaktycznych, uwzględnienie w procesie rehabilitacji dziecka różnych alternatywnych form komunikacji, szeroko pojęta terapia słuchu i mowy dzieci i młodzie-

ży, rehabilitacja dzieci oraz osób dorosłych ze wszczepem ślimakowym, terapia słuchowa dzieci, diagnozowanie wad słuchu poprzez różnego rodzaju badania między innymi: badania otoemisyjne, audiometryczne czy ABR.

W 2013 r. SODiRDIMzWS realizował kontrakt z NFZ i projekt z PFRON. Wykonał również w ramach projektu dofinansowanego przez Urząd Miasta Częstochowy badania przesiewowe słuchu na terenie wszystkich szkół podstawo-

wych w terenie Miasta Częstochowy u dzieci w wieku 7 lat.

Specjalistyczny Ośrodek Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu PZG w Częstochowie posiada certyfikat Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.